

SXEDIO.71B

SXEDIUO.71B

22.9.1880: ΓΛΑΦΥΡΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΚΗΣ ΣΤΗ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟ ΘΕΟΔΟΥΛΟ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Μια ζωντανή, όσο και γλαφυρή, περιγραφή, για τον τρόπο εκδίκασης υποθέσεων στα δικαστήρια έδωσε ο πρωτοπόρος δημοσιογράφος της Κύπρου, Θεόδουλος Κωνσταντινίδης, εκδότης των εφημερίδων "Κύπρος" και "Νέον Κίτιον".

Ο τρόπος που δίκάζαν τα δικαστήρια την εποχή εκείνη είχε σημασία στην απόδοση της δικαιοσύνης και είναι σημαντικό ότι είχε τις ρίζες του στο γεγονός ότι πολλοί δεν πήγαιναν στο δικαστήριο, αισθανόμενοι ότι έχαναν την ώρα τους, χωρίς να βρουν το δίκαιο τους κι έτσι κατέφευγαν να παίρνουν οι ίδιοι τον Νόμο στα χέρια τους και να τιμωρούν τους ενόχους.

Ο Θ. Κωνσταντινίδης δίνει την έκδοση της εφημερίδας "Νέον Κίτιον" (10/22 Σεπτεμβρίου 1880) μια γλαφυρή περιγραφή από το δικαστήριο της Λευκωσίας, το οποίο επισκέφθηκε:

"Την παρελθούσαν Τετάρτην απεφασίσαμεν να επισκεφθώμεν τα Δικαστήρια, τη αιτήσει, το ομολογούμεν, φίλων τινών. Εισήλθομεν κατά πρώτον εν τη αιθούση του "Ταβί". Ο Καδής μετά πρασινοχρόμων ενδυμάτων εκάθητο σταυροπόδη επί δέρματος προβάτου, συμβόλου φαίνεται της προς τους Άγγλους διοικητάς υπακόους του, κειμένου επί ανακλίντρου σχεδόν σκωληκοβρώτου. Παρ' αυτώ δε εις Ελλην σύμβουλος και εν τη αυτή πτέρυγι δύο γραμματείς Οθωμανοί, ο εις γυμνόπους και ο έτερος αρλεκινικώς ενδεδυμένος.

Απέναντι, ήτοι εν τη αριστερά πτέρυγι, εκάθητο εις οθωμανός σύμβουλος, έτερος **gentleman**, όστις καθ' α

κατόπιν εμάθομεν, ην ο κατηγορούμενος και εις άλλης επαρχίας Καδής.

Εν τω μέσω των δύο ανακλίντρων έκειντο δύο καθήκλαι (καρέκλες), κεναί κατά την στιγμήν εκείνην και προωρισμένα φαίνεται διά τους άγγλους επιτηρητάς των διαφόρων Δικαστηρίων.

Δεν είναι ανάγκη να περιγράψωμεν τα τε δύο γραφεία των Οθωμανών γραμματέων πλήρη κονιορτού, ουδέ τας ολίγας άλλας συνήθεις καθήκλας, εφ' ων εκάθηντο περίεργοι τινές.

Τούτο μόνο λέγομεν τοις αναγνώσταις ημών ίνα δώσωμεν αυτοίς ακριβεστέραν ιδέαν περί της αξίας των επίπλων του Δικαστηρίου "Ταβί", ότι αντί πενήτηκοντα γροσίων δύναται τις να προμηθευθή πλουσιώτερα.

Παρήλθον πέντε σχεδόν λεπτά εν μεγίστη στιγμή, ην διέκοπτε μόνον ο Καδής ανακαθήμενος και τιθέμενος οτέ μεν τον δεξιόν πόδα επί του αριστερού, οτέ δε τον αριστερόν επί του δεξιού.

Τέλος εις Άγγλος υπάλληλος εισήλθε κρατών μαξιλάριον, όπερ έθηκε μετ' ευλαβείας επί μιάς των κενών καθηκλών.

Τούτον παρηκολούθουν ό τε Άγγλος Διοικητής και ο Τελωνάρχης, κατήγορος, οίτινες καθέσθησαν ο μεν παρά τω Καδή, ο δε επί της επισήμου, ούτως ειπείν, καθήκλας.

Ενεθυμήθημεν προς στιγμήν τας Αρχιερατικάς ημών λειτουργίας, καθ' ας προπορεύονται οι ιερείς των αρχιερέων, κρατούντες τα εκκλησιαστικά ενδύματα των. Αλλ' επειδή ο κ. Κόρπι, ο Τελωνάρχης, ήρξατο να ομιλή τω Διοικητή αγγλιστί και ο κατηγορούμενος Οθωμανός τω Καδή τουρκιστί ετείναμεν το ους και ελησμονήσαμεν τας παραβολάς.

Εθεωρούμεν τον κατήγορον και κατηγορούμενον ομιλούντας διά μιάς δύο διαφόρους γλώσσας και αποτεινομένους προς δύο διάφορα πρόσωπα.

Δεν παρήλθον δε δέκα λεπτά και ηννοήσαμεν εκ της εκφράσεως του προσώπου των δύο δικαστών ότι επείσθησαν ο μεν Άγγλος ότι είχε δίκαιον ο Άγγλος, ο

δε Οθωμανός, ότι είχε δίκαιον ο οθωμανός.

Ο πρώτος προς υποστήριξιν της κατηγορίας του έφερε τρεις υπαλλήλους του, ένα Αρμένιον και δύο Τούρκους ως μάρτυρας, οίτινες κατέθεσαν ό,τι εγνώριζον, οι δε τουρκιστί, ο δε αγγλιστί.

Ο δεύτερος εξήγαγε του θυλακίου του δύο επιστολάς και ενεχείρησαν αυτάς τω Καδή. Ημεν περίεργοι να ίδωμεν το τέλος της υποθέσεως ταύτης.

Ο Καδής προήδρευεν ή παρήδρευεν εν τω Δικαστηρίω; Πώς θα συνεννοείτο μετά του Αγγλου Δικαστού; Ο κατήγορος πως θα ηννόει την απολογίαν του κατηγορουμένου, ούτος δε την κατ' αυτού κατηγορίαν; Παρατηρήσαμεν τους Οθωμανούς γραμματείς εάν έγγραφον τας καταθέσεις, αλλ' εκείνοι έτριβον τους δακτύλους των ποδών των μετά της μεγαλειτέρας απαθείας και αδιαφορίας.

Τέλος εις υπάλληλος του κατηγορού ήρξατο να διερμηνεύη την υπόθεσιν ή μάλλον είπε τω Διοικητή οποίαν ιδέαν ο Καδής εσχημάτισεν εκ των γενομένων τουρκιστί κατά θέσεων, τω δε Καδή τι εφρόνει ο Αγγλος.

Η απόφασις επέκειτο. Ο Καδής αποφαινεται ότι ο Οθωμανός πρέπει να τιμωρηθή διά τριών σελινίων, προστίμου. Στενοχωρείται ολίγον ο κατήγορος, αλλ' επί τέλους πείθεται να δεχθή και ημείς κεχηνότες εκ της εκπλήξεως εγειρόμεθα και ψιθυρίζομεν εις το ους φίλου : "Ωδυνεν όρος, και έτεκε μυν".